Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0520U101694

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-12-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. КУЛЬЧИЦЬКИЙ Віталій Йосипович
2. КУЛЬЧИЦЬКИЙ Віталій Йосипович

Кваліфікація: к.пед.н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 13.00.01

Назва наукової спеціальності: Загальна педагогіка та історія педагогіки

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-11-2020

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Історія

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України"

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 58.053.01

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Дрогобицький р-н., Львівська обл., 82100, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.07.05, 14.09.93

Тема дисертації:

1. Теорія і практика патріотичного виховання в школах України (1945–2019 рр.)

2. The theory and practice of patriotic education in the schools of Ukraine (1945–2019)

Реферат/анотація:

1. У роботі обґрунтовано теоретико-методичні засади розвитку патріотичного виховання учнів у школах України (1945–2019 рр.), під якими розуміємо сукупність вихідних наукових положень, що визначають концептуальні теорії, основні підходи, принципи, розгляд патріотичного виховання як складного суперечливого процесу, що у 1945–1991 рр. відбувався під впливом маніпулятивних технологій тоталітарної держави; у 1991–2019 рр. – з орієнтацією на відродження національних цінностей, впровадження форм і методів формування національно свідомої особистості, здатної до зміцнення державності й забезпечення територіальної цілісності країни. У дослідженні визначено позитивний ретроспективний досвід патріотичного виховання молоді у вітчизняній педагогіці радянського періоду (патріотизм як чинник об'єднання та розвитку суспільства на основі державницької ідеології, масовість, формування єдності

поглядів на патріотизм; прогностична оцінка уникнення суспільних конфліктів у радянському соціумі; усебічна підтримка молодіжних організацій патріотичного спрямування; заохочення діяльності авторських шкіл) і доби незалежності (вивчення й переосмислення культурної спадщини; застосування соціокультурного підходу до теоретичного і практичного формування культури патріотизму; врахування етнічної специфіки, регіональних особливостей, утвердження системи національних цінностей; відповідність нормативно-правової бази викликам сучасності; оптимізація молодіжної політики), обґрунтовано перспективи його імплементації в сучасних умовах модернізації національної системи виховання. Розроблено періодизацію розвитку патріотичного виховання в школах України в 1945–2019 рр., на основі історико-політичних і соціально-педагогічних особливостей розвитку державних утворень на українських землях визначено два взаємопротилежні історичні періоди патріотичного виховання, межею між якими стало утворення незалежної української держави в 1991 р. У межах радянської історичної доби (1945–1991 рр.) виокремлено: перший період (1945–1964 рр.) – ідеологічно-організаційний – становлення наукової теорії патріотичного виховання в умовах партійно-державного управління виховним процесом, нівелювання національних й особистісних особливостей, централізована уніфікація змісту навчальних програм, реалізація практики патріотичного виховання відповідно до радянської інтерпретації марксистсько-ленінської методології та концепції комуністичного виховання (у межах періоду визначено субперіоди: (1945–1953 рр.) – нівелювання загальнолюдських та морально-патріотичних цінностей, їхнє підпорядкування ідеї формування особистості відповідно до потреб тоталітарного режиму; (1954–1964 рр.) – становлення елементів демократизації виховного процесу; розвиток патріотичних переконань згідно з комуністичною ідеологією; упровадження елементів авторитаризму в педагогічну практику); другий період (1965–1991 рр.) – суспільно-пропагандистський – домінування ідей інтернаціоналізму та соціалістичного патріотизму (у межах періоду визначено субперіоди: (1965–1983 рр.) – тенденції до уніфікації суспільного життя, виховання відданості ідеям Комуністичної партії і радянської влади; нівелювання особистості; посилення педагогічного морально-патріотичного впливу на учнів; (1984–1991 рр.) – ухвалення документа «Основні напрями реформи загальноосвітньої та професійної школи» (1984 р.), який мав суперечливий характер, засвідчив непослідовність освітньої політики та кризовий стан радянської освіти й науки, їхнє підпорядкування ідеологічним інтересам). Після проголошення незалежності розпочався національно спрямований період патріотичного виховання (1991–2019 рр.), у межах якого визначено субперіоди: (1991–2013 рр.) – урахування надбань національної української культури, гуманістичної педагогіки; збільшення кількості шкіл з українською мовою викладання; повернення історичної пам’яті, видання історичних праць, публікація творів, що відображали реалії навколишнього життя та історичне минуле українського народу; популяризація правди про національно-визвольну боротьбу українського народу; демократизація освіти та виховання; індивідуалізація навчально-виховного процесу; (2014–2019 рр.) – активізація процесів патріотичного виховання, пов’язана з внутрішньо- і зовнішньополітичними подіями, необхідністю консолідації в умовах зростання зовнішньої загрози, подіями на сході України; перехід від регіональних програм розбудови національної системи виховання до реформ державного рівня, зокрема Нової української школи.

2. The study substantiates the theoretical and methodological principles of patriotic education of students in Ukrainian schools (1945–2019), which means a set of basic scientific principles that define conceptual theories, basic approaches, principles, consideration of patriotic education as a complex contradictory process which in 1945–1991 was under the influence of manipulative technologies of the totalitarian state; in 1991–2019 it was with a focus on the revival of national values, the introduction of forms and methods of forming a nationally conscious personality, capable of strengthening statehood and ensuring the territorial integrity of the country. The study identifies positive retrospective experience of patriotic education of youth in the domestic pedagogy of the Soviet period (patriotism as a factor of unification and development of society based on state ideology, mass, the formation of unity of views on patriotism; prognostic assessment of avoiding social conflicts in Soviet society; comprehensive support of patriotic youth organizations; encouragement of author's schools) and the era of independence (study and rethinking of cultural heritage; application of socio-cultural approach to the theoretical

and practical formation of the culture of patriotism; taking into account the specific ethnic, regional characteristics, establishment of national values; compliance of the regulatory framework with the challenges of modern society; optimization of youth policy), the prospects of its implementation in conditions of modernization of the national education system. The author's periodization of the patriotic education development in the schools of Ukraine in 1945–2019 is developed, on the basis of historical-political and socio-pedagogical features of the development of state formations on Ukrainian lands two opposite historical periods of patriotic education are determined , the boundary between them was the formation of an independent Ukrainian state in 1991. In the context of the Soviet historical period (1945–1991) the following periods are distinguished: the first period (1945–1964) – ideological and organizational – the formation of the scientific theory of patriotic education in the party-state management of the educational process, leveling of national and personal peculiarities, centralized unification of the content of educational programs, realization of the practice of patriotic education in accordance with the Soviet interpretation of the Marxist-Leninist methodology and the concept of communist education within the period the subperiods are defined: (1945–1953) – leveling of panhuman, moral and patriotic values, their subordination to the idea of personality formation in accordance with the needs of the totalitarian regime; (1954–1964) – the formation of elements of democratization of the educational process; the development of patriotic beliefs in accordance with communist ideology; introduction of elements of authoritarianism in pedagogical practice); second period (1965–1991) – social propaganda – the dominance of the ideas of internationalism and socialist patriotism within the period the subperiods were defined: (1965–1983) – tendencies to unification of public life, developing of devotion to the ideas of the Communist Party and the Soviet government; leveling of personality; strengthening of pedagogical moral and patriotic influence on students; (1984–1991) – adoption of the document «The main directions of the reform of secondary and vocational schools» (1984), which was contradictory, testified to the inconsistency of educational policy and the crisis of Soviet education and science, their subordination to ideological interests). After the proclamation of independence, a nationally oriented period of patriotic education began (1991–2019), within which subperiods were defined: (1991–2013) – taking into account the achievements of national Ukrainian culture, humanistic pedagogy; increasing the number of schools with Ukrainian as the language of studying; returning of historical memory, publication of historical works, publication of works that reflect the realities of life and the historical past of the Ukrainian people; popularization of the truth about the national liberation struggle of the Ukrainian people; democratization of education and upbringing; individualization of the educational process; (2014–2019) – intensification of the processes of patriotic education, associated with domestic and foreign policy events, the need for consolidation in the face of growing external threats and events in eastern Ukraine; the transition from regional programs of a national education system to state-level reforms, including a new Ukrainian school.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вихрущ Анатолій Володимирович

2. Vykhrushch Anatolii V

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вихрущ Анатолій Володимирович

2. Vykhrushch Anatolii V

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біницька Катерина Миколаївна

2. Binytska Kateryna Mykolaivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харченко Сергій Якович

2. Kharchenko Serhii Yakovych

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коляда Наталія Миколаївна

2. Koliada Nataliia M.

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01, 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Терещук Григорій Василоьвич
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Терещук Григорій Василоьвич
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.